

การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ :กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาล เมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

The Development of Electronic Media for waste management.
: A Case Study of Ban Bu Lamduan Tai Community. Buriram
Municipality, Mueang District, Buriram Province.

กิตติคุณ บุญเกตุ¹ ปิติวรรณ ฝ่ายโคกสูง² พีช วุฒาพิทักษ์³

KITTIKUN BOONKATE¹ PITIWAN FAIKHOKSUNG² PHIT WUTTAPITAK³

^{1,2} อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

^{1,2} Business Computer Faculty of Management Science Buriram Rajabhat University

³ นักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ Student of Business Computer Faculty of Management Science Buriram Rajabhat University

E-Mail: Saiya_nar2001@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ :กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการขยะ การศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ และเพื่อประเมินความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ การศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ชมสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ การศึกษา ชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ โดยใช้โปรแกรม Sony Vegas pro 13 ในการตัดต่อสื่อ รูปภาพ เสียง วิดีโอ เครื่องอัดเสียงและกล้องดิจิทัลใช้ในการถ่ายวิดีโอ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษารูปแบบการจัดการขยะเพื่อการประชาสัมพันธ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การศึกษา ชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่า ศึกษารูปแบบการจัดการขยะ การศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กระบวนการหลัก 3Rs วิถีชุมชนเมือง ได้แก่ 1.Reduce ลดการเกิดขยะ 2.Reuseใช้ซ้ำ(ใช้แล้วใช้อีก) 3. Recycle นำกลับมาใช้ใหม่ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะนำเสนอในรูปแบบวิดีโอ youtube และประเมินความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ ได้แก่ 1.ด้านพฤติกรรมการลด การเกิดขยะมูลฝอย 2.ด้านพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ 3.ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย 4.ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะ ชุมชนบุลำดวนใต้

Abstract

The study of development of electronic media for waste management. : A Case Study of Burum Charoen Community under Buriram Municipality, Mueang District, Buriram Province. It is a qualitative and quantitative research. The objective is to study the waste management model. A case study of Bumrungrad community under Buri Ram municipality. Buriram province For electronic media for waste management. And to evaluate electronic media satisfaction for waste management. A case study of Bumrungrad community under Buri Ram municipality. Buriram province The sample used in this study An Electronic Media Audience for Waste Management Case Study of Buuduan Community under Buri Ram Municipality. The instrument used in this study was the electronic media for waste management. Using the Sony Vegas pro 13 program to edit media, audio, video, audio and digital cameras used in video. The research found that A Study of Non-Waste Management Model for Public Relations in Electronic Media: A Case Study of Bumrungrad Community under Buriram Municipality. Buriram Province has all the results. Study the waste management style. A case study of Bumrungrad community under Buri Ram municipality. Buriram province By using the 3Rs mainstream process, the urban community includes: 1.Reduce Reduces Garbage 2.Reuse Reuse (Used Again) 3. Recycle Recycled The electronic media for waste management is presented in the form of youtube video and electronic media satisfaction evaluation for waste management. Waste 2. Behavioral Reuse 3. Behavior of waste separation. 4. Electronic media Overall, it was at a high level.

Keywords: Electronic media, waste management, Ban Bu Lamduan Tai Community

1. บทนำ

ในปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนานและนับวันยังมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การเพิ่มของปริมาณขยะมูลฝอยทุกปีตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคของประชาชนรวมทั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้องยังคงไม่ได้รับการปรับปรุง ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ ซึ่งจะมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทั้งการจัดเก็บ เคลื่อนย้าย รวมทั้งการทำลาย แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกปี ซึ่งในปี 2559 พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่มีมากถึงประมาณ 27.06 ล้านตัน รวมทั้งปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ประมาณ 9.57 ล้านตัน และปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ ประมาณ 5.81 ล้านตัน ส่วนขยะมูลฝอยในส่วนที่เหลือกว่า 11.68 ล้านตัน ยังคงถูกกำจัดทิ้งอย่างไม่ถูกหลักด้วยวิธีการ เทกองกลางแจ้ง และการเผาในที่โล่ง (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555) เนื่องจากประชากรในประเทศแต่ละชุมชนมีจำนวนมากขึ้น และสถานประกอบการต่างๆ ก็มีเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการบริโภค เช่น พลาสติก โฟม กระป๋องแก้ว รวมถึง สารเคมีต่างๆ ขยะมูลฝอยดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ใช้ระบบการจัดการและการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นหากประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งยังทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศเสื่อมเสีย “ขยะ” ผู้คนส่วนมากละเลยและไม่เห็นคุณค่า ทั้งที่ขยะเหล่านั้น หากนำมาคัดแยกอย่างถูกวิธีแล้ว จะสามารถสร้างประโยชน์ได้และยังสามารถนำกลับมาหมุนเวียนเข้ากระบวนการผลิตเพื่อนำกลับ มาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นการประหยัดทรัพยากรและเงินงบประมาณแผ่นดินได้ เป็นจำนวนมากรวมทั้งปริมาณขยะก็จะลดจำนวนลงได้มาก ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม ต่อชุมชน และต่อประเทศชาติต่อไป

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว ด้านกีฬา ด้านเกษตรกรรม พร้อมทั้งบริการด้านอื่น ๆ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ผลิตขยะมูลฝอยวันละ 1.02 กิโลกรัม/คน ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในระดับจังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณวันละ 550 ตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2554) ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ยังมีพื้นที่ ที่ยังมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล คือ ชุมชนบ้านบุลำดวนใต้ เป็นชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ มีทั้งประชากรจริงในพื้นที่และประชาชนแฝงมาจากกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ผู้เข้าทำงาน โดยมีหอพักในพื้นที่ 90 แห่ง เป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล เป็นต้นแบบในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน มีโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและได้รับรางวัลจากองค์กรต่างๆ ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและได้รับรางวัลจากองค์กรต่างๆ ในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นชุมชนที่น่าสนใจในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการปลอดขยะ เพื่อการประชาสัมพันธ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา ชุมชนบุลำดวนใต้ เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำรูปแบบการจัดการต่างๆ ของโครงการนี้ไปทำสื่อการประชาสัมพันธ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชน หรือ ชุมชนอื่นๆ ที่ยัง

ประสบปัญหาทางด้านนี้ ได้รับชมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชุมชนบุลาคนวนใต้เพื่อจะได้มีแนวทาง รูปแบบการจัดการต่างๆ
นำไปปรับใช้ของชุมชนของตนเองและชุมชนใกล้เคียง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการปลอดภัย กรณีศึกษาชุมชนบุลาคนวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลาคนวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลาคนวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ชุมชนบุลาคนวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำชุมชน
ผู้บริหารกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และประชาชน ในพื้นที่ จำนวน 100 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง
(Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัยดังนี้ 1). แบบบันทึกสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้กับคือ ผู้นำ
ชุมชน ผู้บริหารกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลบริบทชุมชน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการ
ขยะ จำนวนขยะ พฤติกรรมและทัศนคติการจัดการขยะ 2) เก็บข้อมูล รูปภาพ เสียง วิดีโอ เครื่องอัดเสียงและ
กล้องดิจิทัลใช้ในการถ่ายวิดีโอ นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ 3). การจัด
เวทีกับผู้นำชุมชน ผู้บริหารกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เพื่อรับชมสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ จากนั้นประเมิน
ความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลาคนวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด
บุรีรัมย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือตำรา เอกสาร แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ (ครรชิต มาลัยวงศ์ (2550)) ได้กล่าวถึง ความหมายของ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไว้ว่าเป็นเทคโนโลยีที่
ทำให้ คอมพิวเตอร์สามารถแสดงข้อความเสียง และภาพ ซึ่งอาจจะเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวได้พร้อมๆ กัน
โดยผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับข้อความ ภาพ และเสียงที่เห็นและได้ยิน การกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์
ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2. การลงสำรวจพื้นที่ภาคสนามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์
เชิงลึก กับผู้นำชุมชน ผู้บริหารกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและสำรวจสถานการณ์การจัดการขยะของ
ชุมชนบ้านบุลาคนวนใต้

3. เก็บข้อมูล รูปภาพ เสียง วิดีโอ โดยใช้เครื่องอัดเสียงและกล้องดิจิทัลใช้ในการถ่ายวิดีโอ ถ่ายภาพนิ่ง
เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมและเรียบเรียงวางแผนขั้นตอนการจัดการขยะ ลงเป็น Story Board

เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ พร้อมเนื้อหาในการบรรยายแต่ละตอน จากนั้น นำ Story Board ที่ได้ มาตัดต่อลงในโปรแกรม Sony Vegas Pro 13 (สุนทร ยี่สุน,2559)

4. นำเสนอสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ให้ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เพื่อแก้ไขและปรับปรุงตามความต้องการและความถูกต้องของการจัดการขยะ

5. การจัดเวทีคืนข้อมูลการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ อีกทั้งยังประเมินความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากผู้ที่มาเยี่ยมชมดูการจัดการขยะชุมชนบุลำดวนใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการบันทึกภาคสนาม ประกอบกับการใช้ข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การตรวจสอบข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการตีความข้อมูล โดยนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาเชื่อมโยงสร้างเป็นข้อสรุปเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำเสนอเนื้อหาด้วยวิธีพรรณนา อีกทั้งทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS)

4. ผลการวิจัย

4.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการปลอดขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากการสอบถามทางคณะทำงานชุมชน ชุมชนบุลำดวนใต้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ขยะเหลือศูนย์ เป็นแนวคิดในการส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด โครงการชุมชนปลอดขยะของชุมชนบุลำดวนใต้ มีสมาชิกเข้าร่วม 394 หลังคาเรือน จาก 484 หลังคาเรือน สมาชิกมีการคัดแยกขยะรีไซเคิลขายทุกครั้งเวียน ชุมชนบุลำดวนใต้เป็นชุมชนขนาดใหญ่ในบริบทของชุมชนเมือง จึงทำให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเครือข่ายที่เป็นกำลังหลักจัดการปัญหาขยะ คือ เครือข่ายหอพัก เช่น “หอพักรุ่งโรจน์” ที่ผู้พักอาศัยต้องยอมรับข้อปฏิบัติร่วมกันในการจัดการขยะ คัดแยกขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมัก น้ำชีวภาพ “กรีนสมายล์ อพาร์ทเมนท์” เป็นหอพักต้นแบบโครงการหอพักสีเขียว มีการจัดการสิ่งแวดล้อม น้ำเสีย ขยะ สร้างพื้นที่สีเขียว และปลูกพืชสวนครัวนำไปประกอบอาหารได้ เป็นต้น อีกทั้งในชุมชนบุลำดวนใต้หลายๆหลังคา ใช้หลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ซึ่งชุมชนจะมีวิธีการจัดการขยะ โดยใช้กระบวนการหลัก 3Rs วิธีชุมชนเมือง ได้แก่ 1. Reduce ลดการเกิดขยะ 2. Reuse ใช้ซ้ำ(ใช้แล้วใช้อีก) 3. Recycle นำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ดัดแปลงของเหลือใช้ หรือประดิษฐ์เพื่อใช้ประโยชน์ต่างๆ อย่างเช่น นำป้ายไว้นิล ที่ไม่ได้ใช้แล้ว นำมา

ประดิษฐ์เป็นผ้ากันเปื้อน หรือ นำซองกาแฟมาประดิษฐ์เป็นกระเป๋าและ สามารถนำสิ่งเหล่านี้ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน หรือ นำไปขายจำหน่าย ซึ่งก็เป็นอาชีพได้อีกอย่างหนึ่ง ดังรูปภาพที่ 1 และ 2

รูปภาพที่ 1 ผ้ากันเปื้อน ที่ประดิษฐ์จากไว้นิลที่ไม่ได้ใช้แล้ว

รูปภาพที่ 2 กระเป๋า ที่ประดิษฐ์จากซองกาแฟ

4.2 เพื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำดวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด
บุรีรัมย์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ประกอบไปด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 หน้ากล่าวถึงปัญหาขยะในชุมชน

รูปภาพที่ 3 หน้ากล่าวถึงปัญหาขยะในชุมชน

ส่วนที่ 2 หน้ากล่าวถึงบริบทชุมชน

รูปภาพที่ 4 หน้ากล่าวถึงบริบทชุมชน

ส่วนที่ 3 หน้ากล่าวถึงวิธีการจัดการขยะของชุมชน

รูปภาพที่ 5 หน้ากล่าวถึงวิธีการจัดการขยะของชุมชน

ส่วนที่ 4 หน้ากล่าวถึงรางวัลที่ชุมชนได้รับ

รูปภาพที่ 6 หน้ากล่าวถึงรางวัลที่ชุมชนได้รับ

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำตวนใต้ เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	29	29.0
หญิง	71	71.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 1 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นเพศหญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ เพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 71

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	10	10.0
20-30	52	52.0
31-40	11	11.0
41-50	13	13.0
50 ขึ้นไป	14	14.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ คือ อายุ 20-30 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 52 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14 อายุ 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13 อายุ 31-40 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11 และ อายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	7	7.0
เกษตรกรกรรม	6	6.0
รับจ้าง	21	21.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	9.0
ธุรกิจเอกชน	3	3.0
อื่นๆ (นักศึกษา, หอพัก, แม่บ้าน)	54	54.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ พบว่า อื่นๆ (นักศึกษา, หอพัก, แม่บ้าน) จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รับจ้าง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 ค้าขาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7 เกษตรกรรม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และ ธุรกิจเอกชน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าครอบครัว	18	18.0
คู่สมรส	27	27.0
บุตร	54	54.0
ญาติ	1	1.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า บุตร จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 หัวหน้าครอบครัว คู่สมรส จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ญาติ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
1-2 คน	37	37.0
3-4 คน	35	35.0
5-6 คน	22	22.0
4 คน	5	5.0
7 คน	1	1.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า 1-2 คน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37 3-4 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 5-6 คน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 4 คน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 7 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทที่พักอาศัย

ประเภทที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
บ้านพักอาศัย	70	70.0
หอพัก	26	26.0
ประกอบธุรกิจ	3	3.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทที่พักอาศัย พบว่า บ้านพักอาศัย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 70 หอพัก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ประกอบธุรกิจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความพึงพอใจพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย พฤติกรรมกรรณำกลับมาใช้ใหม่ พฤติกรรมกรรคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 7 ด้านพฤติกรรมกรลด การเกิดขยะมูลฝอย

รายการประเมินความพึงพอใจ	\bar{x}	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ ก่อให้เกิดขยะมากเกินความจำเป็น เช่น ถุงพลาสติก	3.99	0.990	ระดับมาก
2. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ใช้ใส่ ถุงผ้า/ตะกร้า	3.66	0.977	ระดับมาก
3. ท่านบอกกล่าวสมาชิกภายใน บ้านให้ใช้สินค้าที่ ก่อให้เกิดขยะ น้อยที่สุด	3.95	0.957	ระดับมาก
4. ท่านให้คำแนะนำกับเพื่อนบ้าน เพื่อให้ลดขยะ	3.98	0.932	ระดับมาก
5. ท่านให้ความร่วมมือกับ เจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นอย่างดี ในการลดขยะ	4.19	0.861	ระดับมาก
6. ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่ สิ่งของใบใหญ่ใบเดียว มากกว่าใบ เล็กหลายใบ	4.18	0.833	ระดับมาก
รวม	4.00	0.925	ระดับมาก

จากตาราง 7 ด้านพฤติกรรมกรลด การเกิดขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (S.D.=0.925) ในระดับคะแนน เฉลี่ยแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ท่านให้ความร่วมมือกับ เจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นอย่างดีในการลดขยะ 4.19 รองลงมา ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่ สิ่งของใบใหญ่ใบเดียวมากกว่าใบ เล็กหลายใบ 4.18 รองลงมา ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ ก่อให้เกิดขยะมากเกินความจำเป็น เช่น ถุงพลาสติก 3.99

รองลงมา ท่านให้คำแนะนำกับเพื่อนบ้าน เพื่อให้ลดขยะ 3.9 รองลงมา ท่านบอกกล่าวสมาชิกภายใน บ้านให้ใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดขยะ น้อยที่สุด 3.95 อันสุดท้าย ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ใช้ใส่ ถุงผ้า/ตะกร้า 3.66

ตารางที่ 8 ด้านพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่

รายการประเมินความพึงพอใจ	\bar{x}	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ท่านมักจะใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก	4.36	0.718	ระดับมาก
2. ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือ ขวดแก้วท่านนำกลับมาใช้ใหม่ได้	4.07	0.782	ระดับมาก
3. ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านนำกลับมาใช้เป็นของตกแต่ง หรือของใช้ในบ้าน	3.92	0.992	ระดับมาก
4. ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งาน ได้นำกลับมาใช้ใหม่อีก	4.31	0.787	ระดับมาก
5. วัสดุประเภทไม้ท่านนำกลับมา ซ่อมแซมหรือนำกลับมาใช้ใหม่อีก	3.98	0.853	ระดับมาก
6. ขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์ท่านเก็บไว้ขาย หรือ นำกลับมาใช้ใหม่อีก	4.16	0.838	ระดับมาก
รวม	4.11	0.828	ระดับมาก

จากตาราง 8 ด้านพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 (S.D.=0.82)ในระดับคะแนน เฉลี่ยแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ท่านมักจะใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก 4.36 รองลงมา ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งาน ได้นำกลับมาใช้ใหม่อีก 4.31 รองลงมา ขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์ท่านเก็บไว้ขาย หรือ นำกลับมาใช้ใหม่อีก 4.16 รองลงมา ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือ ขวดแก้วท่านนำกลับมาใช้ใหม่ได้ 4.07 รองลงมา วัสดุประเภทไม้ท่านนำกลับมา ซ่อมแซมหรือนำกลับมาใช้ใหม่อีก 3.98 อันสุดท้าย ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านนำกลับมาใช้เป็นของตกแต่ง หรือของใช้ในบ้าน 3.92

ตารางที่ 9 ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย

รายการประเมินความพึงพอใจ	\bar{x}	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ครอบครัวของท่านมีการคัดแยกขยะเปียกขยะแห้งออกจากกัน	4.33	0.853	ระดับมาก
2. ท่านทิ้งขยะเปียกต้องมีภาชนะรองรับเสมอ	4.22	0.927	ระดับมาก
3. ท่านทิ้งขยะตรงตามเวลานัดที่ ทางเทศบาลมาเก็บเสมอ	4.47	0.822	ระดับมาก
4. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท หลอดนื้อออน กระป๋องสีสเปรย์ ก่อนทิ้งขยะเสมอ	4.26	0.774	ระดับมาก
5. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท ถ่านไฟฉายก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ	4.29	0.832	ระดับมาก
6. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท ถุงพลาสติกก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ	4.29	0.820	ระดับมาก

รวม	4.31	0.838	ระดับมาก
-----	------	-------	----------

จากตาราง 9 ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D.=0.67)ในระดับคะแนน เฉลี่ยแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ท่านทิ้งขยะตรงตามเวลานัดที่ ทางเทศบาลมาเก็บเสมอ 4.47 รองลงมา ครอบครัวของท่านมีการคัดแยกขยะเปียกขยะแห้งออกจากกัน 4.33 รองลงมา ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท ถ่านไฟฉายก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ 4.29 รองลงมาท่าน มีการคัดแยกขยะประเภท ถุงพลาสติกก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ 4.29 รองลงมา ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท หลอดนื้อนอน กระป๋อง สีสเปรย์ ก่อนทิ้งขยะเสมอ 4.26 อันสุดท้าย ท่านทิ้งขยะเปียกต้องมีภาชนะรองรับเสมอ 4.22

ตารางที่ 10 ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

รายการประเมินความพึงพอใจ	\bar{x}	S.D.	ความพึงพอใจ
1.วิธีการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.25	0.809	ระดับมาก
2.ลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.19	0.837	ระดับมาก
3.ภาพชัดเจนและมีคุณภาพ	4.28	0.740	ระดับมาก
4.มีความสอดคล้องกับภาพและเสียงบรรยาย	4.35	0.744	ระดับมาก
5.เทคนิคการติดต่อมีความเหมาะสม	4.31	0.813	ระดับมาก
6.ในภาพรวมการนำเสนอมีความสนใจ	4.30	0.810	ระดับมาก
รวม	4.28	0.802	ระดับมาก

จากตาราง 10 ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D.=0.80) ในระดับคะแนน เฉลี่ยแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย มีความสอดคล้องกับภาพและเสียงบรรยาย 4.35 รองลงมา เทคนิคการติดต่อมีความเหมาะสม 4.31 รองลงมา ในภาพรวมการนำเสนอมีความสนใจ 4.30 รองลงมา ภาพชัดเจนและมีคุณภาพ 4.28 รองลงมา วิธีการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ 4.25 อันสุดท้าย ลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสม 4.19

ตารางที่ 11 สรุปภาพรวมทุกด้าน

รายการประเมินความพึงพอใจ	\bar{x}	S.D.	ความพึงพอใจ
1.ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมกรลด การเกิดขยะมูลฝอย	4.00	0.925	ระดับมาก
2.ด้านพฤติกรรมกรนำกลับมาใช้ใหม่	4.11	0.828	ระดับมาก
3.ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมกรคัดแยก ขยะมูลฝอย	4.31	0.838	ระดับมาก
4.ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	4.28	0.802	ระดับมาก
รวม	4.17	0.848	ระดับมาก

จากตาราง 11 สรุปภาพรวมทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D.=0.848) ในระดับคะแนน เฉลี่ยแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมกรคัดแยกขยะมูล

ฝอย 4.31 รองลงมา ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 4.28 รองลงมา ด้านพฤติกรรมกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ 4.11 อันดับท้าย ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมกรรมการลด การเกิดขยะมูลฝอย 4.00

6. สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการลดขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำตวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากการสอบถามทางคณะกรรมการชุมชน ชุมชนบุลำตวนใต้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ขยะเหลือศูนย์ เป็นแนวคิดในการส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ซึ่งชุมชนจะมีวิธีการจัดการขยะ โดยใช้กระบวนการหลัก 3Rs วิธีชุมชนเมือง ได้แก่ 1. Reduce ลดการเกิดขยะ 2. Reuse ใช้ซ้ำ(ใช้แล้วใช้อีก) 3. Recycle นำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ดัดแปลงของเหลือใช้ หรือประดิษฐ์เพื่อใช้ประโยชน์ต่างๆ

2. ได้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำตวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่พัฒนาจากการรวบรวมข้อมูล ภาพ เสียง วีดีโอ ข้อความตัวอักษร โดยใช้โปรแกรม Sony Vegas ในการตัดต่อ เพื่อนำมาเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับชมเข้าใจถึงการจัดการขยะ รวมไปถึงบทสัมภาษณ์ ขั้นตอนวิธีการจัดการขยะของชุมชนบ้านบุลำตวนใต้ โดยนำเสนอออนไลน์ แสดงผลบน You Tube

3. ความพึงพอใจการสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการขยะ กรณีศึกษาชุมชนบุลำตวนใต้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปภาพรวมทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย รองลงมา ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมา ด้านพฤติกรรมกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ อันดับท้าย ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมกรรมการลด การเกิดขยะมูลฝอย

7. ข้อเสนอแนะ

1. เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ควรนำขั้นตอนวิธีการจัดการของชุมชนบ้านบุลำตวนใต้ไปเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ

2. ชุมชนบ้านบุลำตวนใต้ ควรสร้างความตระหนักและทัศนคติต่อการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางตามหลัก 3R : ใช้น้อยลง ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

3. การพัฒนารูปแบบสื่อหรือนวัตกรรมจัดการขยะควรมีการโต้ตอบระหว่างผู้ที่รับชมสื่อ

๘. เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2554). คู่มือการจัดการขยะมูลฝอยและเทคโนโลยีการแปรรูปขยะมูลฝอยให้เป็นพลังงาน สำหรับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ
- ครรชิต มาลัยวงศ์ (2550) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการไอซีที-เทเลคอม ออนไลน์, 2550 กรุงเทพฯ
- นภวรรณ รัตสุข .(2559). การจัดการขยะแบบบูรณาการในชุมชน ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2555). แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สุนทร ยี่สุน (2559). เอกสารประกอบการใช้โปรแกรม Vegus Pro . กรุงเทพมหานคร